

Nyyssösten Sukuseura ry
TIEDOTE

**Nyyssösten
Sukuseura ry
Rek. nro 181039**

2001-1
20. Lokakuuta 2001

Hyvä Nyyssösten sukuseuran jäsen!

Kädessäsi on nyt seuramme ensimmäinen tiedote. Seura julkaisee jäsenille lähetettävää tiedotetta 1-2 kertaa vuodessa, jos seuran varat sen sallivat! Jokaisessa tiedotteessa on puheenjohtajan puheenvuoro, kertomus Nyyssösten sukuun kuuluvas- ta henkilöstä sekä Nyyssösten sukuun liittyvä tarina menneiltä ajoilta. Lisäksi yritämme saada jokaiseen tiedotteeseen sukututkimukseen liittyvän termin selityksen – tällä kertaa kerromme, mitä esipolvitaulu tarkoittaa (jokainen jäsen voi sellaisen ti- lata). Julkaisemme myös erilaisia tiedotuksia. Kaikkia ideoita otamme vastaan!

Puheenjohtajan puheenvuoro

Nyyssösten sukuseura perustettiin Varkau- dessa 20.8.2000. Perustamiskokouksessa oli läsnä 34 sukumme jäsentä ympäri Suo- mea - ja jäsen jopa Hongkongista saakka. Kokouksessa päätettiin tutkia sukumme haarat kaikkine vaiheineen sekä suvun le- vinneisyys Suomessa ja ulkomailla. Tätä varten perustettiin erillinen tutkimustoimi- kunta. Sukumme tutkimus sai jo tässä ko- kouksessa suorastaan lentävän lähdön, sillä sukumme jäsen Ari Kankkunen Varkaudes- ta, joka myös oli kokouksen eräs kokoon- kutsujista, oli jo tehnyt perustavaa laatua olevia tutkimuksia ja yhteenvetoja sukum- me eri haaroista.

Tällä hetkellä ollaan vaiheessa, jossa kir- joissa ja kansissa on n. 7000 Nyyssöstä. Vanhin tiedossamme oleva Nyyssösen ni- men kantaja on Olli Nyyssönen, joka eleli 1400- luvulla Joroisissa. Tämän hetkisen tutkimuksen valossa me kaikki polveudum- me Olli Nyyssösestä. Myös Pohjanmaalla olevat Nyyssölat polveutuvat Ollista, sillä Heikki Nyyssönen niminen mies muutti perheineen Rautalammilta v.1571 Etelä- Pohjanmaalle. Heitä kutsuttiin asuinpaik- kansa mukaan Nyyssölä- nimellä.

Tutkimustoimikunta on päättänyt kirjoittaa myös suvun historian. Kirjoitustyö on aloi- tettu ja sitä tekee kukapas muu kuin Ari Kankkunen. Arilla on jo n. 100 sivua suvun historiaa valmiina ja lisää tulee sitä mukaa, kun hän leipätyöltään ehtii. Jotta historiikki saataisiin myös eläväksi, tutkimustoimikun- ta kaipaa kovasti sukuumme liittyviä tapah-

tumia ja sattumia - olipa ne negatiivisia tai positiivisia. Niinpä käännyinkin tässä teidän kaikkien puoleenne ja pyydän, että ker- toisitte tapahtumista, joita olette kuulleet vanhemiltanne tai isovanhemmiltanne ja jotka jollakin tavalla liittyvät sukuumme. Kertomukset voitte lähettää minulle , Ari Kankkuselle tai seuramme sihteerille Heidi Markkaselle. Osoitteet löydätte toisaalta tästä lehdestä. Parhaita kertomuksia tullaan julkaisemaan myös tässä tiedotteessa. Seuralla on tällä hetkellä n.70 maksanutta jäsentä. Tavoitteena on saada jäseniä noin 200. Seuran markkinointi sukulaisillenne on tervetullut apu jäsenten hankinnassa !

Toivotan seuramme jäsenille ja myös tule- ville jäsenille oikein hyvää syksyä. Ottakaa syksyn pimeinä iltoina kynä käteen ja ker- tokaa sukunne tapahtumista myös tuleville sukupolville !

puh.johtaja

**Paavo Nyyssönen
Sukuseuran hallituksen**

AJANKOHTAISTA

SUKUJUHLA 2002

Nyyssösten suvun ensimmäinen sukujuhla järjestetään 06.07.2002 Jäppilässä. Samalla pidetään seu- ran vuosikokous, jossa mm. vali- taan uusi hallitus. Tarkempaa tie- toa ohjelmasta ensi kevään tiedot- teessa. Varaa päivä jo kalenteriin!

SUKUKIRJA

Seuran tutkimustoimetus on päättänyt alustavasti kirjoittaa useamman sukukirjan eri sukuhaa- roista. Ari Kankkunen on tekemäs- sä ensimmäistä osaa, mihin tulee sukhistoriikin lisäksi selvitys Kähkölän kylän sukuhaarasta. Seura kaipaa enemmän kirjoittajia mukaan, jotta sukukirjat eri suku- haaroista saataisiin kirjoitettua !

LISÄÄ JÄSENIÄ

Jäsenrekisterin hoitaja Heidi kaipaa lisää osoitetietoja Nyyssösten su- kuun kuuluvista ! Osa Suomen puhelinluetteloista on käyty läpi ja samoin tietoja on haettu Internetis- tä. Tarvitaan tarkka nimi ja osoite- tieto postinumeroineen.

NYSSÖSTEN VAA- KUNA

Nyyssösten suvun vaakunan en- simmäinen luonnos on valmistu- nut.

Toivomme, että ensi kesän suku- juhlassa vaakuna olisi jo myynnis- sä. Lisätietoja saa seuran puheen- johtajalta Paavo Nyyssöseltä.

MERKKIHENKILÖITÄ

I OSA

Abraham Nyyssösen elämänvaiheet

Abraham syntyi viisilapsisen perheen nuorimmaisena 18.4.1845 Jäppilän Tossavalansaassa. Äiti Ulla oli jo 43-vuotias Abrahamin syntyessä. Kummoina mainitaan talollinen Abraham Suhonen ja torpparin tytär Anna-Stina Hedman, jotka olivat todennäköisesti lähinaapureita tai muuten perheystäviä. Vanhemmat olivat tavallisia torppareita. Abrahamin isä Aatami Nyyssönen siirtyi vuonna 1826 rengiksi Vehmaan kylän taloon nro 2. Samaan taloon tuli v. 1825 palvelustyöksi Ulla Juhontr. Hotti, johon Aatami iski silmänsä.

Avioliiton solmimisen aikoihin Abrahamin perhe asui Vehmaan kylän taloon nro 2 kuuluvassa uudessa Riikolan talossa nro 4. Riikolasta vanhemmat siirtyivät torppareiksi Tossavalan kylän Suholan taloon nro 1 ja edelleen vuonna 1836 Kähkölän kylän taloon nro 2. Tossavala 5:ssä pariskunta on elellyt uudistilallisina ja mäkitupalaisina. Vuonna 1859 aloitetun rippikirjan mukaan perhe eli torppareina Tossavalansaaren Mustolan talossa nro 5, jossa heidät myöhemmin mainitaan loisina. Isä Aatamilla on rippikirjan mukaan ollut hyvä lukemisen taito ja katekismuksen osaaminen, ripille hän on päässyt vuonna 1809. Vuoden 1827-36 rippikirjassa perhe mainitaan Tihusniemen Suholassa, jonne he ovat tulleet vuonna 1836.

Mikä sitten johti Abrahamin opintielle? Yksi syy oli varmasti vanhempien ja hänen itsensäkin toive aineellisesti paremmasta elämästä, ja olihan isä Aatamikin jo lukumehiä. Käytyään Kuopion Alkeiskoulun, Abraham valittiin Sorsakosken Sahan yksityisen kansakoulun ensimmäiseksi opettajaksi ja toimi siellä syksyyn 1869. Koulu, joka sijaitsi insinöörikapteeni Ekströmin tuparakennuksessa, avasi ovensa 1.10.1862. Saman vuoden syksyllä Abraham aloitti opiskelun Jyväskylän seminaarissa 19.8.1869 ja sai sieltä päästökirjan erinomaisin arvosanoin 13.6.1873.

Valmistuttuaan Abraham sai toimen Limingan ensimmäisessä kansakoulussa, jossa toimi vuosina 1873-1876. Opettajan virka julistettiin avoimeksi seuraavalla

ilmoituksella Oulun Viikkosanomissa ja Uudessa Suomettaressa: "*Mies-opettajan virka Limingan seurakunnan ylhäisemmässä suomalaisessa kansakoulussa haettava koulun Johtokunnan luona kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa allanimitetystä päivästä. Vuotuinen palkka valti-onavun kanssa on: 700 mk rahaa ja 12 tynnyriä jyyviä, 2 mittatynnyrialaa peltoa, niitty ja kesälaidun yhdelle lehmälle sekä vapaa asunto, polttopuut ja valaistus*" (Liminka 1 p. huhtik. 1873). Abrahamin toimintaa Limingalla kuvaa seuraava johtokunnan päätös vuoden 1875 lopulla: "*Opettaja A. Nyyssönen sulkee koulun siitä johtokunnalle ilmoittamatta, eikä määrättyllä ajalla toimita kouluvirkaa, ei ole antanut asetuksen mukaisista lukujärjestystä tarkastettavaksi, määrää ilman johtokuntaa uusia oppikirjoja; siksi päätettiin antaa hänelle kirjallinen muistutus*". Seuraavana keväänä, lukuvouden päätyttyä erosi opettaja Nyyssönen Limingan kansakoulun opettajatoimesta. Koska Abraham on ollut opintojensa ja myöhempien vaiheidensa perusteella edistysmielinen; vastavalmistunut ja kannuksiaan hankkiva nuorimies on saattanut mahdollisesti joutua vastakainasetteluun vanhoillisen koulun johtokunnan kanssa (kirj.huom.).

Limingalta Abraham muutti Turkuun 29.4.1876, jossa toimi opettajana Turun Kuritushuoneessa sekä Turun lääninvankeilassa. Hänen toimeensa kuului myös ns. hengelliset asiat. *Abraham kuoli halvauskohtaukseen huvilaallaan Turun Piikkiössä 28.7.1894*. Abraham Nyyssösen luonetta ja edistysmielisyyttä kuvaa hyvin hänen tekemänsä **aloite**, vankeusoloja ja vartiointia käsittelevän kirjan aikaansaamiseksi vanginvartijakoulun opetusmateriaaliksi. Abraham vihittiin 15.7.1877 Turussa **Augustan (os. Åkerblom)** kanssa, joka oli syntynyt Ruotsin Örebrossa 1.9.1854. Kansakoulunopettaja. Augusta kuoli leskenä 31.10.1938 Helsingissä. Abrahamin ja Augusta saivat kahdeksan lasta:

1. **Ahto Abraham Nyyssönen**. Syntynyt 15.6.1878 Turku. Kuollut 29.1.1881 Turku.

2. **Urho Antero Nyyssönen**. Syntynyt 22.6.1880 Turku. Kuollut 2.6.1881 Turku.

3. **Hymmi Augusta Nyyssönen**. Syntynyt 4.8.1882 Turku. Kuollut 3.6.1955 Helsinki. Varanotaari. Uudenmaan lää-

nin- hallituksen kirjaaja.

4. **Elli Eeria Nyyssönen**. Syntynyt 11.4.1884 Turku. Kuollut 22.8.1976 Turku.

5. **Anni Auria Nyyssönen**. Syntynyt 30.4.1886 Turku. Kuollut 17.8.1976 Mäntsälä. Mäntsälän Saaren kartanon emäntä.

-Puoliso 1:o (Porvoon srk:n mukaan vihkimisaika 2.1.1908) 2.11.1908 Turku

Mikko Vilhelm Erich. Syntynyt 6.12.1888 Turku. Kuollut 28.12.1948 Vihti. Poliitikko, fil.tohtori,lakit.kand., asianajaja,kansanedustaja.

- Puoliso 2:o keväällä 1919 Metsälän Saaren kartano **Knut Richard de la Chapelle**. Syntynyt 10.11.1888. Kuollut 3.11.1934. Saaren kartanon ja tulitikkutehtaan omistaja. Vapaaherra, paroni.

6. **Johannes Abrahaminp. Nyyssönen**. Syntynyt 24.6.1888 Turku. Kuollut 11.10.1947 Helsinki. Lähetystöneuvos.

7. **Siimi Judith Nyyssönen**. Syntynyt 10.12.1890 Turku. Kuollut 24.11.1933 USA, Minnesota, Duluth. Haudattu 25.11.1934Turku.

-Puoliso 1. avioliittoon 14.10.1917 Helsinki **Frans Albert Mustonen**.¹⁸ Syntynyt 19.11.1889 Pietari. Kuollut 2. avioliitossaan 8.10.1953 Helsinki.

8. **Sylvi Siviä Nyyssönen**. Syntynyt 30.3.1893 Turku. Kuollut 20.10.1981 Turku. Haudattu 7.11.1981 Turku.

-Puoliso 31.8.1918 Helsinki **Ture Julius Erikson-Erno**. Jääkärikapteeni, evers-tiluutnantti, taidemaalari.

Ari Kankkunen

SUKUTUTKIMUKSEEN LIITTYVIÄ TERMEJÄ I OSA

Miltä näyttää esipolvitaulu ?

Jokainen jäsen voi tilata itselleen esipolvitaulun Ari Kankkuselta pientä korvausta vastaan (mikäli henkilö on pystytty liittämään sukuun!) Mikä on esipolvitaulu ? Ohessa kaksi erilaista mallia.

MALLI 1 Esipolvitaulu tekstimuodossa

0:1

Heidi Marita Markkanen. Syntynyt 29.11.1965 Kuopio. Systeemipäällikkö, Neste Marketing Ltd / Neste Eesti AS. Osoite 2000: Narva mnt. 22-10, 10120 Tallinn, Estonia. Nyysösten sukuseuran hallituksen jäsen ja sihteeri. (Isä I:1, Äiti I:2).

I:1 i

Unto Valtteri Markkanen. Syntynyt 28.1.1936 Suonenjoki. (Lapsi 0:1, Isä II:1, Äiti II:2).

-Puoliso **Lempi Tuulikki Nyysönen.** Katso I:2.

I:2 ä

Lempi Tuulikki Nyysönen. Syntynyt 7.12.1941 Suonenjoki. (Lapsi 0:1, Isä II:3, Äiti II:4).

-Puoliso **Unto Valtteri Markkanen.** Katso I:1.

II:3 äi

Aatu Nyysönen. Syntynyt 12.3.1899 Suonenjoki. Kuollut 18.4.1975 Suonenjoki. Haudattu vanhaan hautausmaahan 1975 Suonenjoki. (Lapsi I:2).

-Puoliso **Iida Venäläinen.** Katso II:4.

II:4 ää

Iida Venäläinen. Syntynyt 22.1.1902 Suonenjoki. Kuollut (hautakivessä kuolinpäivä 17.4.) 16.4.1969 Suonenjoki. Haudattu vanhaan hautausmaahan 1969 Suonenjoki. (Lapsi I:2).

-Puoliso **Aatu Nyysönen.** Katso II:3.

HENKILÖLUETTELO

Markkanen Heidi Marita 29.11.1965 ...0:1

Markkanen Unto Valtteri 28.1.1936I:1, I:2

Nyysönen Aatu 12.3.1899-18.4.1975..II:3, II:4

Nyysönen Lempi Tuulikki 7.12.1941..I:1, I:2

Venäläinen Iida 22.1.1902 -16.4.1969..II:3, II:4

PAIKKAKUNTALUETTELO Kuopio.....0:1

MALLI 2 Esipolvitaulu lokerikkomuodossa

1	2	4	8	16
Ari Kankkunen s.29.12.1954 Varkaus	Otto Ilmari Kankkunen s.16.1.1926 Leppävirta, Mustinmäki, Mäkränlahti k.16.2.1984 Leppävirta, Mustinmäki	Kalle Edward Kankkunen s.18.10.1898 Leppävirta k.28.10.1941 Leppävirta	Juho Juhonpoika Kankkunen s.15.4.1860 Leppävirta k.16.12.1918 Leppävirta	Juho Kankkunen s.1825 Heinävesi k.1892 Leppävirta Taulu 1
			Heleena Loviisa Savolainen s.29.9.1862 Leppävirta k.12.6.1949 Leppävirta	Maria Markkanen s.1828 Leppävirta k.1904 Leppävirta Taulu 2
			Matti Pekanpoika Tiihonen s.1856 Leppävirta k.1933 Leppävirta	Juho Savolainen s.1835 Leppävirta Taulu 3
			Eeva Loviisa Hiltunen s.1865 Leppävirta k.1933 Leppävirta	Eeva Pitkänen s.1838 Leppävirta Taulu 4
			Aatami Juhonpoika Nyysönen s.1853 Jäppilä k.1925 Jäppilä	Pekka Tiihonen s.1808 Leppävirta Taulu 5
			Anna-Kaisa Mentös s.1857 Pieksämäki k.1943 Jäppilä	Helena Hyttinen s.1819 Leppävirta Taulu 6
			Hilja Vilhelmiina Soininen s.1.3.1897 Leppävirta, Osmajärvi 10 k.1.4.1969 Leppävirta, Sorsakoski	Perttu Hiltunen s.1823 Heinävesi k.1866 Leppävirta Taulu 7
			Juho Soininen s.1847 Leppävirta k.1903 Leppävirta	Susanna Hiltunen s.1821 Leppävirta Taulu 8
			Henriikka Parkkonen s.1842 Leppävirta k.1928 Leppävirta	Juho Nyysönen s.1828 Jäppilä k.1868 Jäppilä Taulu 9
				Läisa Mustonen s.1826 Jäppilä k.1868 Jäppilä Taulu 10
	Juho Mentös s.1820 Jäppilä k.1896 Jäppilä Taulu 11			
	Anna Korhonen s.1817 Joroinen 1879 Jäppilä Taulu 12			
	Matti Soininen s.1816 Leppävirta Taulu 13			
	Riitta Kinnunen s.1816 Leppävirta Taulu 14			
	Erkki Parkkonen s.1814 Leppävirta k.1874 Leppävirta Taulu 14			
	Anna Vihonen s.1816 Leppävirta Taulu 14			

MUISTIINPANOJA NYSSÖSEN SUVUN VAIHEISTA I OSA

Kutunakan hauta

Wilhelm (Ville) Nyyssösen s. 17.11.1880 ja isoäitini Anna Lovisa Vepsäläisen kertomaa 1800-luvulta.

Suonenjoen vanhan hautausmaan itäisessä nurkassa, aivan kiviainan vieressä, oli pieni kiviröykkiö. Siellä kasvoi muutama pieni pihlaja. Kerran pienenä poikana kuljin isoäitini Anna Lovisan kanssa kyseisellä hautausmaalla. Tällöin isoäitini kertoi kiviröykkiöön liittyvän seuraavanlaisen tosi tarinan.

Sydänmaan kylässä, talossa no. 5, joka nykyisin tunnetaan Jaakkola nimisenä talona, asui isäntä Enok Hyvärinen (sukutaulu 172). Hän oli iskenyt silmänsä naapurin tyttöön ja halusi mennä hänen kanssaan naimisiin. Mutta sehän ei käynyt siihen aikaan päinsä, koska avioeroa ei tunnettu. Hän päätti kuitenkin päästä eroon entisestä vaimostaan ja palkkasi Kustaa Koivusen nimisen miehen murhaamaan vaimonsa. Suunnitelma pistettiin toimeksi. Emäntä lähetettiin tekaistulle asialle entiseen kotiin-

sa Airakselaan Viita-aho nimiseen taloon. Emäntä lähti matkaan soutaen yli Kutujärven ja sieltä metsätaipaleen kautta Airakselaan. Metsätaipaleella Kustaa vaani emäntää ja ampui häntä suusta lattavalla rihlalla. Mutta kävi niin huonosti, että luoti ei osunut emäntään ja hän pääsi ehjin nahoin kotiinsa. Kotonaan emäntä kertoi, että häntä ammuttiin Kutun takana korvessa. ”Ja se olj’ meidän lenokin tussar, minä tunsin sen iänestä”. Tällöin emännän vanhemmat totesivat, että hänen on parasta jäädä vanhempiensa luokse yöksi. Isä lähtisi seuraavan päivänä saattamaan. Tähän emäntä totesi, että vene pitää viedä samana päivänä takaisin, koska sillä lähdetään vielä kalaan järvelle.

Emäntä läksi takaisin kotiinsa ilman saatomiestä. Tällöin murhaaja iski uudelleen ja nyt hän ei epäonnistunut. Peittääkseen tekonsa Kustaa ja Enok raahasivat emännän ruumiin järveen ja upottivat sen syvyksiin panemalla kivenlohkareita hänen hameensa helmoihin (silloin ei tunnettu minihametta). Tämän jälkeen he työnsivät veneen tuuliajolle ja lavastivat tapauksen onnettomuudeksi.

Ihmiset alkoivat uskoa, että emäntä oli todellakin hukkunut. Kului talvi ja tuli uusi kesä. Eräänä iltana kylän pojat olivat ongella jossakin luodolla, missä he tekivät karmean löydön.

Siellä emäntä kellui veden pinnalla kaikine kivineen. Hyvärisen väki hälytettiin hakemaan emäntää järvestä. Kun ruumis tuotiin talon rantaan, tuli siihen paikalle myöskin palkkamurhaaja Kustaa, joka järkyttyi silminnähden ja totesi: ”Ompa Hiliman huulet mustana” ja poistui pikaisesti paikalta. Enokin pokka ei enää pitänyt ja niinpä hän tunnusti kaiken.

Leppävirran käräjillä Kustaa Koivunen tuomittiin Siperiaan, josta hän ei koskaan palannut. Enok pääsi pienempänä konna Turun Kakolaan, josta hän tuomion kärsittyään palasi kotiinsa. Tämän jälkeen hän meni naimisiin Maria Kristiina Kustaan tytär Nyyssösen (s.12.9.1853) kanssa, joka oli silloin leskenä. Liekö sitten ollut kyseessä sama tyttö, jonka vuoksi hän murhautti entisen vaimonsa?

Todettakoon, että kyseinen hautakumpu kivineen hävitettiin 1960-luvulla. Liekö sitten hautausmaan saneeraajat olleet perillä kyseisen kiviröykkiön salaisuudesta?

Paavo Nyyssönen

SEURAN INFO

NYSSÖSTEN SUKU- SEURAN HALLITUS 2000-2001

Paavo Nyyssönen, Vantaa
Puheenjohtaja, tutkimusasiat

Heidi Markkanen, Tallinna
Sihteeri, jäsenasiat, tiedote

Ari Kankkunen, Varkaus
Tutkimusvastaava

Aki Nyyssönen, Savonlinna
Talousasiat

Reino Nyyssönen, Leppävirta
Mauri Nyyssönen, Varkaus
Susanna Järvenpää, Kaustinen

YHTEYSTIEDOT

Paavo Nyyssönen,
paavo.nyyssonen@kolumbus.fi
Puh.09-872 88 19 tai 0500-439 433
Nahkiaisentie 60,
01480 Vantaa

Heidi Markkanen,
jäsenasiat, tiedote
heidmarkkanen@hotmail.com
Puh. 040-580 33 77
Narva mnt 22-10,
10120 Tallinn, Estonia

Ari Kankkunen
tutkimusvastaava, sukutietojen ti-
laukset
ari.kankkunen@saunalahti.fi
Puh.040- 825 33 04
Kanervakuja 6 A 1
78850 Varkaus

Nyyssösten Sukuseura ry:n perustamiskokous Jäppilässä, 20.08.2000

Mailing Address Line 1
Mailing Address Line 2
Mailing Address Line 3
Mailing Address Line 4
Mailing Address Line 5

Seuraava tiedote ilmestyy keväällä 2002 !

Mukavaa syksyä!